

BÁCSMEGYE

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPESTEN, Teréz-körut 2.

Fiókiadóhivatalok: **Zomborban: Gombos E. Berta** dohánytözsdéjében. **Ujvidéken: Schäffer Péter** könyvkereskedésében. **Szabadkán: Braun Adolf** nyomdájában. **Bácsalmáson: Rosenberg A. cégnél.**

Lapvezér:

LATINOVITS PÁL.

Felelős szerkesztő:

PETŐ LAJOS.

Előfizetési árak:

Egész évre 12 K. — Fél évre 6 K. — Negyed évre 3 K.

Tanítóknak, aljegyzőknek, irnokoknak, földműveseknek és szerényebb javadalmazású hivatalnokoknak évi 8 kor., félévre 4 kor., negyedévre 2 kor.

Megjelenik minden pénteken.

Kérelem.

Lapunk előfizetőit, kiknek előfizetése lejárt, arra kérjük, hogy a lapdíjat mielőbb küldjék be.

Pénzek és levelek csakis budapesti szerkesztőségünkhöz és kiadóhivatalunkhoz (Teréz-körut 2.) küldendők.

A választói jog.*)

Amikor Magyarország függetlenségeért, önállóságáért és haladásáért folytatott harcunkban az egyes politikai momentumokat bírálom, erre a célra egy igen érzékeny, ugynevezett »hajsza«-mérleget alkalmazok.

Azt a szép trikolt, amelyet a Petőfi illusztrált kiadásaiban láthat a nyájas olvasó, amelyre rá van írva ez a három jelszó, hogy

Szabadság. Egyenlőség. Testvériség.

Csudálatosan ócska és kopott jelszavak.

Az ember soha sem hallja ezeket. Ha valaki elküldte, épen olyan gúnyos mosolygást váltana ki vele, mint a hogyan Zichy Jenő grófot mindig kinevették, mert az unalomig azt kiabálta, a levélpapírjára is azt nyomatta, hogy

»Éljen a haza.«

Ki mondja ma már azt, hogy »Éljen a haza?«

Éljen után mi mindig tulajdonnevet tudunk mondani. Éljen Tisza. Éljen Apponyi. Éljen Fernbach József. Éljen Molnár János. Éljen mindenki, minden, csak azt nem mondjuk már soha, hogy éljen a haza, meg a szabadság, engyelőség és a testvériség.

Én evvel a régi, de becsületes hajsza-mérleggel dolgozom.

És erre teszem az Andrássy választójog tervezetét. Ugy bírálhatom, ahogyan is merem. Ha előítéletesen, elhamarkodva török pálcát, annak a miniszter az oka, mért nem teszi közzé idejekorán.

A legalaptalanabb kifogás az, hogy nem tehette közzé, mert a szenvedélyeket jobban felizgatta volna a vita. Így is vitatkozunk minden elejtett szó felett, tehát békesség nincsen.

És ha pontosan tudtuk volna a tartalmát, jobban és igazságosabban bíráltuk volna meg.

Gondoljanak csak a most életbeléptett végrehajtási novellára. Ezt nyilvánosan tárgyalta minden bizottság, foglalkozott vele minden kör, kamara, illetékes hatóság és testület.

És ime az életbeléptetése után a leg-szenvedélyesebb viták folynak a körül, hogy mi mindent felejtettek ki belőle, és mennyi kifejezése szorult kommentárra, rendeletre, döntésre, igazításra.

Mi lesz a választói törvényvel, amely sokkal fontosabb, és a melyet 7 pecsét alatt őriznek.

*) Ebben a cikkben egyéni véleményét fejezi ki az írója.

A most köztudomásra adott morzsák azonban már elég adatot nyújtanak a mérlegelésre.

Annyit megtudtunk, hogy az általános titkos, egyenlő és községenkénti választói jog nem lesz titkos (hanem nyílt), nem lesz egyenlő (hanem pluralis), nem lesz községenkénti (hanem körjegyzőségenkénti), és nem lesz általános (hanem csak a férfiaké).

A Szabadság azt kívánja, hogy a választás titkos legyen, mert csak így háriható el a pressió.

A Testvériség tiltakozik az ellen, hogy faji, felekezeti, nemzetiségi tekintetből mesterséges korlátokat teremtsünk.

Az Egyenlőség pedig perhorresálja a pluralis szavazati jogot és a nők kizárását.

Ezt mutatja az én hajsza-mérlegem. De ha az igazság nagy mázsájára dobjuk, még ott sem kapunk más eredményt!

Dr. Pataj Sándor.

A feminizmusról.

A házaselet kellemességét élvezni, az anyaság szenvedéseit és panaszait teljesen kiküszöbölni; ez a modern feministikus mozgalomnak legujabb programja.

A természet, a házaselet phisikai szenvedéseit és örömeit igen egyenlőtlenül osztja meg e két nem között. A férfiak jutott a phisiológiai szabadság, mint ajándék osztályrésztül; ellenben az asszony arra van kárhoztatva, hogy a jövő generáció phisiológiai terheit viselje. A természet büntetésre méltó álláspontot foglal el az erős nemmel szemben; ennél fogva a természet korrigálódó, így hangoztatja ezt Roussel Nelly feministikus elhatározással.

Egész civilizációnk alapjában véve nem egyéb, mint egy fenséges korrrektura, amelyet a természet és megnyilvánulásain végrehajtottunk; a civilizáció és az emberi haladás nevében a két nem érintkezése közt javítás eszközlendő, hogy a nő is a phisiológiai szabadság fenséges voltát élvezhesse.

Szabadság és egyenlőség, ezek a revolúciós jelszavak, melyek a modern feministikus amazonok táborából zugva hangzanak felénk. A harmadik revolúciós jelszavát a testvériséget nem hangoztatják, jóllehet gyengéd keblük titokban semmiért sem dobog oly hevesen, mint a testvériségért. A szónak valódi értelmében teljesen »egyenlők« szeretnének lenni velünk. A mai egész modern társadalomnak legsajátosabb jellegzetessége az utánzásra hajló erős szenvedély, amelylyel a nő napjainkban a férfival szemben elfogultnak látszik. Asszonyaink maguk se tudják, hogy foghatta el őket az utánzásnak e rendkívüli ösztöne; hanem — mint mondani szokás — a levegőben rejlik, hogy gondolkozásban, érzésben és akaratban, a szellemi és erkölcsi téren a férfival teljesen azonosan akarnak eljárni. A leány és fiunevelés közötti különbség észrevétel nélkül teljesen tűnőfélben van; a tanítási terv mindkét nemre nézve teljesen identikus.

Napról-napra jobban hozzászoktatjuk magunkat, hogy leánygyermekünket, a diplomás pályára képeztesük ki, akik hivatva lesznek férfi kollegájukkal a kenyérkereset küzdelmét felvenni.

Megszámlálhatatlan ezer fiatal leány erősen szenved ezen hatalmas irányzat járma alatt. Belsejükben a tradicionális asszonyiasság szép legendáját szeretnék fenntartani; hanem itt nem segít a félnék vonakodás, mert egy uralkodó korszellem nem ismer kegyelmet, sem könyörületet.

A szüzeknek tanulnia kell, hogy az ifjut utánozhassa és a társadalomban szabadon mozoghasson, mint egy férfi; hogy pályát választhasson, hogy tanulmányait kellőleg üzhesse, hogy megtanulja a hajlongást és utat törhessen magának, el kell sajátítania a tréberségnek mindenféle fogásait, hogy a férfi méltó versenytársa legyen és esetleg tulszárnyalhassa.

Ez mindenesetre nehezebbre esik a szolid leánykebelnek, s ha nem sikerül egészen az egyik nemzedéknek, azt elsajátítja a második, esetleg a harmadik teljesen. Mindinkább mohó vágygyal és szenvedélylyel fogja a nő elsajátítani a férfi szokásait, gondolkozásmódját s így nemcsak a magán, — hanem a politikai életben is méltó versenytársa lesz.

Gróf Andrássy játszi könnyűséggel oldotta meg a jelentkezők kérelmét, azonban a jövő generáció Andrássyjának sokkal nehezebb feladata lesz.

Nincs távol az idő, amikor az asszonyok győzelmesen fognak a parlamentbe és az egyes miniszteriumba bevonulni.

Gondolkozva áll meg a kutató a modern asszonyáramlat dagadó árjával szemben. Minek tulajdonítandó az, hogy napjainkban a nők a férfiakat szellemi téren utánozni iparkodnak?

Vagy tán mi férfiak oly példás ideálok vagyunk, hogy bennünket minden téren utánozzanak?

Neugebauer Ármin.

Az ipari tanfolyamok

Bács megyében.

A kereskedelemügyi miniszter az iparkutató intenzív fejlesztése érdekében nagyszabású terv kidolgozására és keresztül vitelére hivatva fel a budapesti techn. iparmuzeumot. A terv szerint a ma fennálló iskolafajok, nevezetesen a felső-ipariskolák, ipari szakiskolák és kézműves iskolák továbbfejlesztésén kívül különböző irányú ipari tanfolyamok létesítenének. Ezek egyrészt előkészítő is volnának oly iparosok számára, akik magasabb képzettséget nyújtó ipari tanműhelyeket kívánnak látogatni, másként pedig alkalmasak volnának arra, hogy az iparosság általános ismeret körét bővítsék.

A szegedi kereskedelmi és iparkamara titkára e nagyjelentőségű terv megvalósítása érdekében érintkezésbe lépett Bács megye intéző férfiával és a vármegye gócpontjain személyesen kutatta az e tekintetben kívánni valókat. Ezek a következők:

Zomborban előkészítő-tanfolyam volna szervezendő faipari, fémipari szakrajztanfolyammal kibővíve, úgy a mesterek, mint a segédek részére. A zombori árucarnoksövetkezet közös műhelye, melyet az állam gépekkel felszerelt, igen alkalmas volna a műhelygyakorlatra. E műhelyi gyakorlat vezetésére alkalmas szakember van Zomborban. A tanítást az előkészítőben a felső-kereskedelmi iskola és a gimnázium tanári testületei látnák el. A város hatósága gondoskodnék helyiségről, fűtésről, világításról és felszolgáltatásról. A tanfolyam fejlesztése az iparosság részvételének mértékétől függene.

Ujvidéken előkészítő tanfolyam szervezése volna szükséges a mesterek és segédek részére külön. A fa-, fém-, szoba- és cimfestő mázólok és építőiparosok számára pedig szakrajztanfolyam. A tanítást a felső-kereskedelmi és polgári iskola tanárikara s egy jeles szakember látná el. Helyiségről, fűtésről, világításról és fűszolgáltatásról a város gondoskodnék.

Baján előkészítő-tanfolyam létesítése szükséges a mesterek és segédek részére; szakrajztanfolyam a fa- és fémiparosok és szobafestők számára. A tanítást a gimnázium, a polgári iskola a tanítóképző-tanárai látnák el. A város gondoskodnék helyiségről, világításról és fűtésről.

Zentán előkészítő tanfolyam szükséges a mesterek és segédek részére külön. Az építőiparosok, fa- és fémiparosok számára pedig szakrajztanfolyam. A tanítást a gimnáziumi tanárok és szakrajzra képesített rajztanárok látnák el. Helyiségül a központi népiskola helyiségei megfelelnek. Fűtést, világítást és fűszolgáltatást a város adna.

Ezek szervezése után azonnal *Apain Óbecse, Palánka, Jitel, Magyarkanizsa, Bezdán, Verbász, Kula, Cservenka, Jopolya* községekben következnek az előkészítőtanfolyamok létesítése, mely községek mindenikében szép számú iparos venne ezekben bizonyára részt.

— Bogdánovics Lucián utóda. Bogdánovics Luciának pátriárkává történt megválasztásával megürült a budai gör. kel. püspöki székhely. Mint legkomolyabb jelöltet, *Viediczky György* alsókaboli archimandritát, ottani zárdafőnököt emlegetik. Azok az újvidéki körök, melyek eleinte Zmejánovics uszályát hordozták s csak a kormány parancsára mentek át Bogdánovics táborába, mindent elkövetnek, hogy *Viediczky* püspök-

ségét meghiusítsák. Ez azonban aligha fog sikerülni; mert a nevezett zárdafőnök a közéletben való hasznos, áldásos szereplésével, szentiszta hazafiságával, igaz magyar érzületével és mintaszerű papi életével becsületesen szerezte meg a jogot arra, hogy a püspöki állás betöltésénél első sorban vételessék figyelembe. Lesz is püspök belőle, akárhogy fondorkodnak is a kétkulacsosok.

— Hodzsa Milán, a hirhéd nemzetiségi agitátor Begecsen programbeszéd-félét tartott. Bejelentette, hogy az általános választói jog érdekében szövetkeztek a szocialistákkal. Természetes, hogy fejtegetései során izgatott is.

— Balogh Ernő orsz. képviselő a múlt héten Topolyán volt, ahol az ottani társadalom vezetőférfiai látogatta meg, akiket a politikai helyzetről és a várható alakulásokról tájékoztattott.

A Szent Imre Kör Kalocsán.

— Saját tudósítónktól. —

Kalocsa, 1908. szept. 28-án.

A budapesti egyetemi ifjúság Szent Imre Köre ezidei harmadik vándorgyűlését Kalocsán tartotta e hó 27-én, vasárnap.

Az ünnepélyen Bácsme gyéből is igen sokan vettek részt.

Az ifjak szombaton érkeztek ide. Óriási embertömeg, lovasbandériummal és zenekarral az élén várta őket. A lakosság nevében *Csernyus* főjegyző igen szép beszéddel üdvözölte őket. *Németh Sándor*, az ifjak vezetője lelkes beszédben mondott köszönetet.

Az ifjak megérkezésük után küldöttségileg tiszteltek az érseknél, aki szeretettel fogadta őket.

Vasárnap délelőtt a kör jubiláló közgyűlést tartott. 9 órakor a székesegyházban ünnepi mise volt, melyen *Prohászka Ottokár* székesfehérvári püspök a tőle megszokott ragyogó ékesszólással, magasan szárnyaló eszmékben gazdag beszédben jelezte az ifjúság feladatát.

Mise után a gymnasium udvarán gyülekezett a közönség, hogy a kör diszközgyűlését meghallgassa.

Az ülésen *Várossy Gyula* érsek tartotta az elnöki megnyitót. Széles alapon nyugvó, magvas és nagyhatású beszédének főrészei ezek:

tatták neki Kelemen Ákost, a nagyvárosi gavalért, aki szépen tudott mosolyogni, forró, lázas szavakat suttogni s akit a teremtés Ura magát is szépen alkotott.

Kell e nagy tudomány ahoz, hogy egy ártatlan leány szívében az első szerelmet valaki felébressze. Hogy azt a szunyadó érzést, ami ott pihen minden szív mélyén, életre keltse.

Nem kell ahoz bölcsék tana. Csak egy pár tüzes tekintet, forró kézzorítás, suttogó édes szavak.

A ehez mind értett Ákos. Nem hiába nagyvárosi férfi volt, aki a falut csak úgy ismerte, ha rokonai látogatására ment. Két hónapot töltött az idén Mezőkövesden s ez a két hónap elég volt arra, hogy elcsavarja a kis Gittus fejét; hogy rabjává tegye ártatlan szívét.

Távozása után, még párszor küldött egyegy csokrot, de végre az is elmaradt s tegnap az újságban, az eljegyzési hírek közt ez a pár sor állt:

»Kelemen Ákos eljegyezte *Bihary* miniszteri titkár bájos, nagyműveltségű leányát, Blankát.«

Midőn Gittus elolvasta, e pár sorból álló jelentést, halotthalvány lett, kezét szívére szorította, mert azt hitte szegény, hogy ott bent, valaminek meg kell szakadnia. Majd pár perc múlva büszkén felemelte fejét, s bármennyire sirt is a lelke, kacagva mutatta belépő édes anyjának az eljegyzésről szóló hírt.

Este pedig ott táncolt a cigány előtt, Minden szem reá tapadt, hogy milyen észbontóan járja a csárdást, mily édesen mosolyog s mily különös fényben égnek a szemei.

Mindenki találgatta Gittus jókedvének okát és senki sem gyanította, hogy akkor temeti első ártatlan szerelmét, a holdas éjszakák bűvös andalító emlékeit.

Gitta.

A »Bácsme gyé« számára írta:

Dr. Hannig Györgyné.

Ott táncolt Gitta a cigány előtt. Minden szem reá tapadt, hogy milyen észbontóan járja ma a csárdást, mily édesen mosolyog az ajka, mily különös fényben égnek sötét szemei.

— Ujra! — kiáltja Gitta táncosa.

— Nem fáradt még Gittus?

— Nem, ma nem tudna kifárasztani; reggelig is tudnék egyhuzamban táncolni.

— Huzd csak Jóska vigan, — szóló a cigány felé fordulva a lány.

A jó ismerősök össze sugtak, bugtak s találgatták az okát Gittus féktelen jó kedvének.

— Bizonyára megkérte Vámosy földbirtokos a kezét s nagyságos asszony lesz a kis Gittus, — sugták többen. Mert a kis Gittus nem volt közömbös a gazdag földes ur előtt. Többször elhuzatta már ő az ablaka előtt azt a nótát:

»Csak egy szép lány van a világon.«

De Gitta jókedvének még sem a földbirtokos ur volt az oka. Gittus ma temetett. Temette ifjúkori reményét, első ártatlan szerelmét; a holdas éjszakák bűvös, andalító emlékeit. S még a szeme mosolygott, amíg kacagva járta a csárdást, lelke zokogott, szíve a legkínosabban vergődött, mert Gittus csalódott.

Miért mondják a férfiak általában, hogy gyengék a nők.

Tagadom. Lám Gittus is táncol, mosolyog, pedig ma oly csalódás érte, amely a legerősebb férfit is megtöri.

Rövid volt Gittus regénye, de elég hosszú volt arra, hogy az ő szívét összezuzza. Ott kezdődött az akáclombok alatt, ahol először bemu-

»A tevékeny munkásságot nem csupán Isten és a természet törvénye, nem csupán saját egyéni jövőjük érdeke követeli meg önköztől, hanem azon magasztos feladatok sokasága és fontosságai is, melyek önökre az egyházi, honpolgári és társadalmi életben várnak. Az ifjukor a szorgalmas tanuláshoz, a komoly készülletnek korszaka. Azért szeretettel kérem önöket kedves ifjak, használják fel a rendelkezésükre álló rendkívül becses, de felettébb rövid időt nem csupán arra, hogy a jövőendő életpályájokra szükséges elméleti képzettséget minél tökéletesebb mérvben megszerezzék, hanem arra is, hogy elsajátítsák mindazon gyakorlati képzettséget is, melyre szükségük lesz, hogy a nyilvános polgári és egyházi életben, valamint a szociális téren is jól megállhassák helyüket.

Az ellenfél nagyon jól tudja, hogy mily megbecsülhetetlen kincs rejlik az ifjúságban; azért minden áron arra törekszik, hogy azt hatalmába ejtse, hogy lelkét a hitetlenség maszlagával megmetyelje, szívével a bűnös szenvedélyek szennyével bemocskolja. Nincs a csábításnak és hízélgésnek az a furfangja, a megfélemlítésnek és üldözésnek az a fajtája és — ami gyakran legtöbb eredménnyel jár — a gunynak az a fullánkja, melyet alkalmazásba ne hoznának avégből, hogy a katolikus ifjakat behalózzák, kislelkűekké vagy árulókká tegyék. De ne féljen ezektől. Isten segítségével mindezen kísértéseken győzedelmeskedni fognak. Meglehet, hogy sok mellőztetést, rágalmat és üldözötést kell majd katolikus hithűségükért és bátor maguktartásért eltűrniök; de ez semmit sem fog önöket ártani, mert meg van írva: »Boldogok vagytok, midőn szidalmaznak és üldöznek titeket és hazudván, minden rosszat mondanak ellenetek én érettem.« (Mát. 5. 11.) Sőt megtörténhetik az is, ami talán egynémelyiküknek legjobban fog fájni, hogy t. i. »ultramontánoknak« és »klerikálisoknak« fogják önöket gunyolni. De ez ne rontsa el kedvüket. Ezek a gunyuevek a józan gondolkozásu emberek előtt ma már elvesztették minden megszegyenítő jelentésüket; mert hisz ellenfeleink épen legjobbjainkat tisztelik meg ezen címekek, kik jellem, hazafiság és műveltség tekintetében bárkivel bátran kiállják a versenyt. A mi ellenfeleink előtt a *Zichy Nándorok*, *Aladárók* és *Jánosok*, az *Apponyi Albertek*, *Barkóczy Sándorok* éppugy ultramontánok és klerikálisok, mint voltak az ő fölfogásuk szerint a *Cziráky Jánosok*, *Koháry Istvánok*, *Rákóczi Ferencek*, *Esterházy Pálok*, *Hunyady Jánosok*, *Nagy Lajosok*, a *Szent Istvánok* és *Lászlók* és az önk dicső pártfogója *Szűz Szent Imre herceg*, kik mind örök dicsőséget szereztek a magyar névnek. Láthatják ebből kedves ifju barátaim, hogy nagyon előkelő társaságban vannak, midőn az ultramontánok és klerikálisok közé soroztatnak.

Ezután gróf *Zichy János*, a kiváló államférfiu mondott hatalmas beszédet, mely mindenben méltó ennek az éles elméjü, nagyészü politikusnak eddigi felszólalásaihoz. Gondolatának gerince ez:

»Nem a nyers erő, hanem az erkölcsi hatalom az, mellyel ma egyedül győzni lehet. Ezt akarják önök megszerezni és azért — meggyőződésem szerint — győzni is fognak. Azt mondta valamikor a híres angol államférfiu, *Disraeli*, később lord *Beaconsfield*, hogy »minden nagy kérdés legmélyén, mindig ott fogjuk találni a vallási kérdést.« Ezt fogják önök is tapasztalni az életben.

A tudomány bármely ága lesz majd szakmájuk, vagy foglalkozzanak akár politikai, akár társadalmi kérdésekkel, a családban, a társadalomban és az állami életben a gondolkozó ember előtt mindig azok a legnagyobb problémák fognak felmerülni, melyek kapcsolatosak a lét céljainak kérdéseivel.

És ezek megértéséhez szükséges a vallásos kultúra, ehhez szükséges, hogy legyen vallási meggyőződésünk.

Mert mit érnek azok a modern emberek, kiknek csak nézeteik vannak, de meggyőződésük nincsen, olyan az állapot, mint a kard, melynek nincsen markolatja, azzal esetleg megvághatjuk magunkat, de azzal harcolni — lehetetlenség.

Mit ér az, ha meggyőződés híján kritikát tudunk gyakorolni és minden alkotást részekre tudunk szedni, de a legcsekélyebbet megalkotni képtelenek vagyunk.

A katolikus szellemnek legnagyobb értéke az, hogy produktív erőket hoz létre a szellemi téren, mert maga is egy pozitív alapon áll és ez az, amiben leginkább ellentéte a katolikus szellem a modern irányzatnak.

Mert a modern világnézet ma a lehető legnegatívabb alapon nyugszik, következképpen csak bomlasztó képességgel bír.

Óriási nagy erő és nagy érték van tehát a katolikus világnézetben, erő, melyet nem nélkülözhet sem az állam, sem a társadalom, erő, melyre annál nagyobb szüksége lesz, minél inkább elhatalmasodik a modern kor szelleme, mely természeténél fogva csak rombolni tud.

Ebben a körülményben rejlik a katolikus világnézet létjogosultsága, többet mondok, lét-szüksége.

Helyesen ítélték meg tehát a helyzetet azok, kik a modern kor szellemével homlokegyenest ellentétben állónak mondják a katolikus szellemet.

E két szellem nem is egyeztethető össze — ne is kíséreljük meg azt —, mert ez annyi volna, mint építeni és rombolni egy időben.

Aki azt állítja, hogy a modern irányzattal szemben a katolikus szellem akadály a haladásnak, az alkotásnak, az téved, mert éppen az ellenkező áll és tévedésének alapja az, hogy nem ismeri sem a modern szellemi áramlatnak, sem a katolikus világnézetnek természetrajzát.

De hisz nem azért jöttünk mi ide, hogy bölcsekedjünk, hanem azért, hogy lobogtassuk a zászlót, dolgozzunk és agitáljunk. Azt akarjuk, hogy a magyar katolikus ifjúság ezen anyaegyletét, a szent Imre együletet ismerje az egész világ, azt akarjuk, hogy csatlakozzék hozzá az egész katolikus magyar ifjúság, hogy benne és általa mind összetartson és megalkossa a romlatlan lelki, bátor szívű, lelkesedni képes munkás ifjúság taborát.

Ezek a vándorgyűlések tulajdonképpen nem egyebek, mint nagy verbuválások, felszólítás arra, hogy csatlakozzanak, lépjenek zászlónk alá a vidék romlatlan gyermekei.

Lehetetlenség, hogy ennyi és ily nagy lelkesedés láttára hangosabban ne dobogjon ezen város katolikus közönségének a szíve és ne karolja fel mindenki, aki még hisz hazánk jövőjében, azt az ifjúságot, mely támogatást kér azon célok elérésére, melyekért való küzdelemben neki segíteni minden nemes magyar embernek kötelessége.

Délben díszbéd volt, melyen *Várossy* érsek, *Prohászka* püspök, gróf *Zichy* János, *Latinovits* Pál stb. szólaltak föl.

Este hangverseny volt. A műsor minden egyes száma művészi színvonalon állott.

Lódijazás és kiállítás

Paripáson.

— Saját tudósítónktól. —

Paripás, 1908. szept. 27-én.

A Bácsbodrogvármegye Gazdasági egyesület paripási gazdaköre Paripáson a szomszéd községek bevonásával lókiállítás illetve lódijazást rendezett, vasárnap.

Még mielőtt az ünnepély kezdetét vette volna, kinos helyzetbe jutott *Szalay* József a község jegyzője, aki ugyanis az érkező vendégekért mindent elkövetett, hogy azok méltó fogadtatásban részesüljenek; de minden törekvése dacára megtörtént, hogy amikor a Zombor felől érkező vendégek elé indult kocsik a vendégekkel már a községben volt, az Ujvidék felől érkező vonatra az egyik rendező megfeledezett kocsit küldeni, s így az azzal érkező *Jörley* Gyula egyesületi elnököt annak rendje és módja szerint nem fogadták.

Amilyen belsikerrel járt a fogadtatás, annál szebb ünnepélynek lett színhelye a gazdakör helyisége és az előtte elterülő utca és tere.

A bírálóbizottság a következő tagokból alakult meg: Elnök: *Jörley* Gyula Szabadka, *Günter* Ferenc Zombor, *Trischler* Gyula Zombor, *Kállay* István százados, méntelepi parancsnok Baja, *Szalay* József jegyző, *Drach* János bíró, *Berenz* gazdaköri elnök, *Bártl* Gyula, *Amsz* Márton, *Becker* Antal, *Stemmer* Márton, *Wiber* Jakab Paripásról, *Szendelbach* József Szentfűlöp, *Percsy* József Szentfűlöp, *Steinhardt* József Vep-röd, *Schaffer* Viktor Zombor, *Hesz* Márton Szentfűlöp, *Gauder* Ádám Szépliget.

A bíráló-bizottság 2 órán át tartó szemle után a díjjakat a következőknek ítélte oda:

I. csoport anyakancák csikókkal: 1-ső díj *Lovász* Ferenc Gombos 80 kor., 2-dik díj *Suhajda* József Gombos 50 kor., 2-dik díj *Devald* József Szépliget 50 kor., 3-dik díj *Werner* János Szentfűlöp 40 kor., 3-dik díj *Bikiczki* Milutin Oszivác 30 kor.

Diplomák: *Machmer* Fülöp Torzsa, *Berenz* József Paripás ezüst oklevél.

Gazdasági eszközöket m. például lópokrók, értékesebb kötőfélék és hevedereket kaptak: *Ratkov* György Paripás, *Milios* Ádám Szentfűlöp, *Antity* Péter Borócz, *Drach* Bálint Paripás.

III. csoport. Három éves kancacsikók: II. díj *Jánosi* György Bácskertes 30 kor., III. díj *Autits* Péter 20 kor., *Weber* Ferenc Paripás gazdasági eszközöket.

III. csoport. Kétéves kancacsikók. *Nadich* János Torzsa ezüst oklevél, *Eichinger* Mátyás Borocz Bronzoklevél. I. díj *Fhür* István Gombos

50 kor., II. díj *Schick* Frigyes Torzsa 30 kor., III. díj *Weber* József Paripás 20 kor.

IV. csoport. Egy éves kancacsikók. *Pacsarics* Miklós Paripás ezüst oklevél. I. díj *Fombor* Lajos Torzsa 50 kor., II. díj *Mateisz* Jakab Bácsordas 30 kor., III. díj *Gauder* Ádám Szépliget 20 korona.

Díjjazás után a vendégekkel a gazdakör helyiségébe vonult be a bizottság a díjjazás anyagát feldolgozandó minnek befejezése után *Jörley* Gyula a díjak kiosztása előtt szép beszédet intézett a kizgazdákhöz, melyben további sikeres tenyésztéshez buzdította őket. Ezután egy órákora a minden ízében sikerült s körülbelül 140 terítékű társasbédnél résztvettek: *Ertl* János országgyűlési képviselő, *Jörley* Gyula nagybírtokos, *Kállay* István százados, *Günter* Ferenc, *Trischler* Gyula, *Friedler* Lajos plebános, *Szalay* József jegyző, dr. *Jvencz* Ferenc orvos, *Imkert* Péter káplán, *Bártl* Gyula gyógyszerész *Anisitz* Mihály, *Schaffer* Viktor, *Hesz* Márton, *Szendelbach* Antal, *Steinhardt* József, *Skultéti* Kálmán, *Himmelsbach* Gyula, Dr. *König* Endre, *Szauter* György, *Hecincz* Bálint, *Spielvogel* Béla, *Misung* Péter állomás főnök, *Gzadi* Ede, *Amsz* Márton, *Schich* Frigyes, *Hesz* János, *Drach* János, *Becker* Antal, *Weber* Jakab állatorvos, *Berenz* József, *Mergl* György, *Péter* András stb. stb.

Ebéd alatt *Jörley* Gyula Darányi ministert mint a bácskai gazdák lelkes hívét éltette, kit ez alkalomból táviratilag üdvözöltek.

Hesz Márton német nyelven *Jörleyt* éltette mint a bácskai gazdasági egyesület elnökét, igen szép beszédét erősen megéltették.

Utána nyomban *Kállay* István százados szintén német nyelven a paripási gazdákhöz buzdító és tanulmányos beszédet intézett, éltette a község gazdasági egyesület derék tagjait.

Mint a bombák követték egymást a szebbnél szebb felköszöntők, úgy hogy a program melybe *Szalay* József jegyző s több más beszéde is felvult véve, teljesen felbomlott s így történt az, hogy a helybeliek szóhoz nem juthattak.

Bámulatba ejtette az összes vendégeket az egyszerű gazdák sorából kiemelkedő *Szendelbach* József csengő magyar nyelven a legfolyékonyabban eimondott igen szép beszéde, harsogó éljenek és tapsal jutalmazták a derék szentfűlöpi szónokot.

Utána németül *Stémhardt* József gazda Vep-rödől beszélt.

Ezt követte dr. *König* Endre; magyarul éltette *Latinovits* Pál elnököt, kit táviratilag üdvözöltek.

Ujból beszélt *Hesz* Márton németül a felköszöntők egész láncolata következett, miközben a vendégek a delutáni vonathoz hajtottak a paripási híres fujosok (akik a kitünő tüdejükért különös elismerést érdemelnek) velőt és dobhártyát megráztató hangjai között távoztak.

Este Paripás aranyifjúsága igen sikerült jó táncmulatságot rögtönzött melyen a korai hajnali órákig a legjobb kedélyben cigány zenekar mellett járt a táncot, de ennek a sikerét az egyszer Paripás — lovainak köszönhetette.

Himmelsbach Gyula.

Egy városi tisztviselő furcsa fölfüggesztése.

— Saját tudósítónktól. —

Ujvidék, 1908. szeptember 27-én

Ki hitte volna, hogy az ismeretes ujvidéki javadalmi botránynak az a férfiú lesz az áldozata, a kit a vizsgálattal a mai hatalom urai biztak meg aki az ő intenciójuk szerint meglehetősen enyhén és teljesítette a reá rótt feladatot, csak hogy a botránny iszapját föl ne kavarja.

Ujvidék város ujdonsült polgármestere első nyilvános szereplését azzal kezdte, hogy *Szender* Gusztáv városi alszámvevőt fölfüggesztette állásától. Még pedig azért, mert egyes tisztviselő-társait és a javadalmi bérlet kezelőit súlyos vádakkal illetett. Ahelyett tehát, hogy a megvádolt tisztviselők ellen rendelte volna el a fegyelmet megelőző vizsgálatot s utasította volna őket, hogy *Szender* ellen indítsanak sajtópört, elkövette azt a jogrendbe ütköző furcsaságot, hogy a vádlót tette el láb alól.

Demetrovits polgármester baklövését még azzal is tetézte, hogy a végzést olyan indoklással látta el, mely egyrészt megbotráncozást, másrészt pedig nagy hahotát fog kelteni. Ime belőle néhány kacagtató szemelvény:

»Ezen feljelentésében végig vonul az őt már éveken át jellemző, lelkeben mély gyökeret vert rossz indulat, amelyet felebbvalói és tisztviselő társaival szemben érez; végig vonul benne és saját egyéniségének már megrögzött szokásává vált tulbecsülése, saját énjének előtérbe tolása, mások ócsárlása, becsémrlése, alaptalan vádaskodás és összeférhetetlenség; nem fért meg tisztársaival a hadseregben, nem bír megférti tisztviselőtársaival polgári közszolgálatban sem; végig vonul benne a mások becsületével általa már megszokott nemtörődés, a következményekkel való nemszámolás, a nála már rendszerre vált kellő megfontolás nélkül, általánosságban való állítás, nem is gondolván esetleges bizonyítási-kötelezettségre; innen van aztán, hogy könnyen keresztülgázol mások becsületén? . . .

Az összes tisztviselők közül oly előnyökben és kedvezményekben eddig senki sem részesült mint épen *Szender* Gusztáv.

Feljelentésének ötödik pontjában azt állítja, hogy az 1909. évi költségelőirányzat a közönség félrevezetésére van összeállítva. Az említett költségvetés szeptember hó 17-én a tanácsülésben tárgyalatott, amikor az összes jelenvolt tisztviselők, köztük *Szender* Gusztáv is többbizben fel lettek hiva, hogy a költségvetést illetőleg tegyék meg észrevételeiket és *Szender* Gusztáv egy szóval sem érintette, hogy ezen költségelőirányzat a közönség félrevezetésére állított össze, s minthogy Ujvidék szab. kir. város törvényhatósági bizottsága ezen költségelőirányzatot 1908. évi szeptember hó 17-én tartott közgyűlésében beható tárgyalás után lényegtelen módosítások mellett egészében elfogadta és jóváhagyta, *Szender* Gusztáv állítása rosszhiszeműnek, rágalomnak bizonyult; rosszhiszeműnek azért, mert a kérdéses költségelőirányzat tervezését a városi számvevőség készítette el, *Szender* Gusztáv pedig a számvevőségnek tagja, számvevője s így tudnia kellett s tudta is hogy a költségelőirányzat a valóságnak megfelelően állított össze, ha pedig az a közönség megtévesztésére készített volna el, akkor meg *Szender* Gusztáv kötelességét súlyosan megsértette s azért ő is elsősorban felelős, mert annak helyes elkészítése a számvevőségnek, tehát öneki is mint számvevőnek első sorban kötelességében állott; rágalomnak pedig azért, mert a számvevőség részére előterjesztett költségelőirányzatot a városi tanács magáévé tette, minél fogva *Szender* Gusztáv az az állítása, hogy a költségelőirányzat a közönség félrevezetésére készült, a városi tanácsot s ennek összes tagjait is érinti s büntetendő cselekmény elkövetését tulajdonítja nekik.

Szender Gusztáv feljelentésének 4. lapján azt állítja, hogy *Brankovics* cég utolsó bérleti ideje alatt (1905-től 1907-ig) az intézkedésre és ellenőrzésre hivatott tisztviselők közreműködése mellett a város közönségét, amint ő ezt (*Szender*) eddig megállapította, 138.000 koronával megkárosította s ezt a megkárosítást ugyan ezen lap utolsó sorában egyenes csalásnak és sikkasztásnak minősíti.

Szender Gusztáv ugyanis feljelentésében hivatkozik a kezei közt levő bizonyítékokra; f. évi szeptember hó 16-án 493. ex 1908. szám alatt kelt végzésben nevezett felhívtam, hogy a kezei közt levő bizonyítékokat 24 óra alatt terjessze be s *Szender* Gusztáv ahelyett, hogy az általa felajánlott bizonyítékokat beterjesztette volna, f. évi szeptember 18-án kelteve újból egy jelentést adott be.

Ime ezek a vádak *Szender* ellen. S ezekért szeretnék kidobni állásából.

Kiváncsiak vagyunk, hogy a mostani városi főügyésznek, dr. *Slezák* Lajosnak mi a véleménye erről a rendőrállamba illő polgármesteri önkényről. Hiszen ő szakférfiu Ujvidék javadalmi bérletének speciális ügyében.

Szender Gusztáv nyugodt lehet. Magyarország belügyminisztere gr. *Andrássy* Gyula, aki nem fogja megengedni, hogy egy jogállamból rendőrállamot csináljanak.

H I R E K.

A futaki templom.

Ha idegen helyeken jártam s valahol fel-tűnt egy templom tornya, arra felé irányítottam utamat. Nem akarok ezzel vallásoságot fitogtatni, sőt meg kell vallanom, nem egyszer távoztam egy-egy templomból anélkül, hogy keresztet vettem magamra. Ezzel azonban még nem vall romlott szivre. De olykor fásult, beteg volt lelkem, szenvedtem büneimért, mert nem tudtam imádkozni. Am akár a Bazilika márvány falai között jártam, akár egy szegény falusi templom alacsony boltívei repedeztek fölöttem — egy gondolatot mindenütt a falon irva leltem, e gondolatot Schiller így fejezte ki szóval:

Ein Gott ist, ein heiliger Wille lebt,
Wie auch der menschliche wanke;
Hoch über der Zeit und dem Raume webt
Lebendig der höchste Gedanke.

Van Isten! És Isten létezését szembeötlően hirdetik a templomok kimagasló tornyai.

Egykor egy lángéjszél megírt könyv hatalmas érvei kételyt loptak szivembe, körém csavartak egy undok kigyót hideg testtel. Le akartam magamról tépni, de nem bírtam. Menekültem egy templomba. S alig hogy átléptem a küszöböt, a hulló szorítása már is lazult. Jobbik énem szemével nézhettem újra.

Láttam az itt felhalmozódott kincseket, a művészet remekeit és a gondolatok ércszemei beléjük kapcsolódtak, láncot alkotva.

Nemzedékről nemzedék járta volna itt e teret, évszázadokon át összegyűjtött kincseiket ide hozva, halmozta volna fel a nép — és kinek — egy nem létező *semminek*? A szobrász, a festő, befektetve lelkét alkotásaiba, családott volna ihletében, amikor elkészült a remekmű? Lehetetlen!

Ne volna *senki*, aki ama leányt, ott a szent Szűz szobra előtt térdeplőt, megvédje a körötte ólálkodó sátán fajzatoktól; ne volna *valaki*, aki ama delnő fohászat meghallaná; ama ősz magyarnak, ott szent István képe előtt, ne örökönde *valaki* hazája felett? Ne létezne egy igazságos Isten, aki a mögöttem suhogó se-lyembe öltözött kokottot és az azt fixirozó cilinderes aszfaltbetyárt méltóképen megbüntethetné? Nem, Voltaire! Zseniáltságodat megcáfolta a templom rejtelmes varázsa.

A minap két templom előtt állottam. Az egyik végnapjait éli, a másik ifju erővel, harcra készen várja felszentelését. Régen ismerem az öreg templomot s rosszul esett elgondolnom, hogy ősi falai fölött már ott lebegnek a csákányok romboló karmai s nemsokára romhalmaz lesz, a hős huszár, gróf Hadik András által építtetett Istenháza. De amint oldalpillantásom a mellette pompázó új templomra esett, csodálat fogott el.

Egy kis falunak ily temploma? Belépek. Az első benyomás kellemes hatást gyakorol reám. Körül járom, kereselek valamit. Keresem a más templomokban oly előszeretettel felagatott díszítéseket. — De nem találok sem aranyat, sem ezüstöt, sem megállásra készítő freskókat, — hanem látok nyílt fehér falat, kőoltárokat és rajtuk a faragás művészeit.

E templom egyszerűségében impozáns! »Mert nem-e fenséges ami egyszerű és nem-e egyszerű ami fenséges?

Ha majd nehéz napokon ide sereglik a nép az Ur színe elé, nem fog elfogultan maga köré nézni, nem lesz itt semmi, ami egyszerű lelkét elvonja Istenétől, mert minden, amire tekint, arra int:

Imádkozzál!

Ujfutak lakossága nagy hála van kötelezve gróf *Chotek* Rezső iránt, aki hőkezűsége által e templommal megajándékozta. Am, hogy e templom és minden egyes tárgya magán hordja a műizlés letagadhatatlan jeleit, — az csak *Chotek* Rezsőné érdeme lehet, aki puritán egyéniségét örököltette meg e templomban. **M. A.**

A főszolgabíró huszárja püspökfogadtatáson.

T—n község jegyzője, aki nemcsak arról ismert, hogy a község ügyeit nagy buzgalommal és alapos hozzáértéssel gondozza, hanem jóízű elbeszéléseiről is, — mondta el a következő megtörtént esetet:

Az újvidéki járásban bérmaiás volt. Bérmaiás előtt *Mihájlovics* Kornél főszolgabíró mivelhogy ő elutazott, meghagyta *Mezey* Mir-

kónak, egyik szolgabírójának, hogy méltóságod rendelete értelmében megtegye a kellő intézkedést a püspök ur ő méltóságának a fogadtatására.

Mezey Mirkó el is követett mindent, hogy a fogadtatás minél ünnepélyesebb legyen. Kirukkoltatta a püspök elé az összes szolgabíró-sági személyzetet. Köztük a főbíró huszárját is. Evvel azonban, mivelhogy még ilyen ünnepi fogadtatáson részt nem vett, külön megbeszélni valója volt. Magához hívatta tehát.

János, — így hívták a huszárt — bement a szolgabíróhoz.

— Mit parancsol tekintetes szolgabíró ur?

— Mondja János, volt maga katona?

— Igenis tekintetes szolgabíró ur!

— Milyen katona volt maga? Póttartalékos vagy tényleges?

— Nyolchetes voltam kérem.

— No hát akkor maga tudja a katonai regulát, — folytatja a szolgabíró.

— Hogy ne tudnám! — feleli János teljes önérzettel.

— Hát azért hívtam magát, hogy tudja, mit csináljon a szentséges ur fogadtatásán, ne-hogy szégyent hozzon a fejünkre. Ugy viselkedjék, mint katonáéknál ilyen esetekben szokásos.

A püspök meg is érkezett s ünnepélyesen is fogadtatott. Ott volt a fogadtatáson János is, a főbíró huszárja teljes díszben, karddal az oldalán. A vasuti állomástól a templom ajtajáig embersövény állott, a házak földszitve virágokkal, koszorúkkal és zászlókkal. János még ilyet soha se látott.

A püspököt bevonlatták a templomba. János is bement s a szolgabírói kar mögött járt, mindig közel a főpaphoz. Mert úgy mondta neki a szolgabíró, hogy mindig közelében kell lennie. Közéleben is volt János mindig; most azonban az első padosor előtt kellett neki megállnia. János természetesen mint katonához illik, föltett csákoval ment be a templomba.

A püspök az oltárhoz menvén, kivette a szentséget s bemutatta a népnek. A nép leborult, mélyen meghajtotta magát.

János pedig katonásan kirántotta a kardját s elkiáltotta magát: *Gewehr heraus!* Zum Gebét... Ami magyarul annyit jelent, hogy fegyvert ránts! Imához! Volt erre szörnyű zúgás.

Az volt a szerencse, hogy a püspök hamar letette a szentséget, visszafordult s így szólt Jánosnak: »Versorgt den Säbel, und ruht! Ami magyarul annyit jelent: Kardot rejs és pihenj! Mire János hüvelybe dugta a kardját s a nép zúgása is lecsendesedett. **K. A.**

Polgármesterből ügyvéd. *Szalay* Lajos nyug. polgármester Újvidéken ügyvédi irodát nyitott.

Egy bácsmegyei író kitüntetése. A római Societa Internazionale degl' Intellectuali tiszteletbeli tagjává választotta dr. *Palaj* Sándor zombori ügyvédet, az »Igazság« jeles tollu szerkesztőjét.

Ügyészi megbízottá nevezte ki az igazságügyminiszter dr. *Balázs* P. Elemér újvidéki ügyészségi joggyakornokot.

Megdézsmált gabonahajók. A Strasser és König budapesti gabonakereskedő cég feljelentést tett a budapesti rendőrségnél, hogy a Bács- és Torontálmegye egyes helyein gabonával megrakott hajóit megdézsmálják. A főkapitányság a belügyminiszter utasítására két titkos rendőrt küldött le Bács- és Torontálmegyébe, a kik — mint titeli levelezőnk írja — már 8 nap óta nyomoznak Titelen, Rudolfsnádon, Perlaszon és Nagybecskereken. A nyomozás meglepő eredményre vezetett. A gabonát maguk a hajó-kormányosok lopták el és értékesítés végett egy közösen megbízott orgazdának adták át. Már eddig is tömeges letartóztatások történtek. A nyomozás tovább tart.

Orvosi jubileum. Dr. *Neugebauer* Dávid szívái orvos 40 éves orvosi jubileumát nagy ünnepség keretében üli Szivác község társadalmá október 17-én. Az ünnepélyen a vármegye, az orvosszövetség stb. intézmény képviselteti magát.

Áthelyezés. Az igazságügyminiszter *Vujkovic* Károly újvidéki törvényszéki irnokot a budapesti ítélőtáblához helyezte át.

Az óbecsei espereskerületi tanítóegylet október 15-én Óbecsén gyűlést tart, melyen az aktuális kérdéseket vitatják meg.

Egy aljegyző fizetésemelése. *Juhász* Sándor kucorai községi aljegyző fizetését a képviselőtestület 600 koronával fölemelte. A derék tisztviselő a fizetésemelésre nagy ügybuzgalmával szolgált rá.

Október 6-ika Zomborban. Október 6-ikát, mint minden évben, ezidén is nagyszabású ünnepség keretében ülik meg. A program a következő:

1. Reggeli 9 órakor istentisztelet lesz a róm. kath. plébánia templomban.

2. Az istentisztelet végeztével a megjelentek testületileg a Schweidel-szoborhoz vonulnak és pedig: elől diszruhába öltözött hajduk a város zászlójával, utána a középiskolák ifjúsága, a kaszinói dalárda, az iparos dalárda, a főispán, polgármester, alispán, a város és a megye törvényhatósága és tisztikara, hatóságok, hivatalok, intézetek, egyletek, társulatok, pártok és végül a résztvevő nagyközönség.

3. A Schweidel-szobor előtt a »Szózat«-ot énekl a kaszinó egyleti dalárda.

4. Alkalmi költemény. Irta és előadja *Latinovits* Szaniszló.

5. Emlékbeszéd. Mondja *Prokópy* Imre kereskedelmi iskolai tanár.

6. Koszorúk elhelyezése a szoborra: a város koszoruját elhelyezi a város polgármestere; a vármegye koszoruját elhelyezi a vármegye alispánja; a városi függetlenségi párt és körnek koszoruját elhelyezi dr. *Dopozslovits* Vilmos; özv. dabasi Halász Gedeonné, a vértanu leánya és dabasi dr. Halász Gedeon, a vértanu unokája nevében *Vértesi* Károly koszoruzza meg a szobrot; a kath. legényegylet koszoruját *Muzsik* István helyezi a szoborra.

7. A »Hymnusz«-t énekl a zombori iparos dalárda.

A hősiekedés áldozata. Szilbácsi levelezőnk írja, hogy ott ugyancsak megakarta mutatni *Sztevanov* Pávle ottani marhakereskedő Czvéta nevű fia, ki a legény a faluban, kinek van ott a legtüzesebb lova, 9 órakor (dél előtt) úgy össze vissza vágdalta az elébe fogott szegény párákat, míg azok megvadulva elragadták a kocsit, s azt a község egyik árkaiba oly szerencsétlenül fordították bele, hogy délben a híres legény már a ravatalon feküdt, a vele együtt kifordult társát a falu rosszat kisebb sérüléseivel otthon ápolják.

Községi képviselők választása Palonán. Palonán f. hó 19-én megtartott képviselő-testületi tagok választásán a következők lettek a képviselőtestületbe bevalasztva: Rendes tagok: *Benzinger* János, *Vinkovits* Vinko, *Vinkovits* Marinko, *Petrovics* Ferenc, *Rehlinger* István, *Póttagok*: *Terzics* Vinkó, *Prutscher* Antal és *Gräber* Antal.

Házasságok. *Loschitz* Károly Bezdánból eljegyezte *Hevesi* Rózsika kisasszonyt Szegeden.

Erdős Géza bécsi kereskedő eljegyezte *Messinger* Gizsi kisasszonyt Zomborból.

Szövényi Károly zentai városi mérnök eljegyezte *Lux* Irma kisasszonyt, tanítónőt.

Juhász Jenő magántisztviselő eljegyezte *Márton* Margit kisasszonyt Baján.

Bosnyák Ferenc zombori adótiszt eljegyezte *Putzman* Paula kisasszonyt Zsupányéból.

Írnoki kinevezések. Az igazságügyminiszter *Csakovics* Ferenc bácsalmási és *Bernauer* József zsablyai díjnokot, utóbbit Titelre való áthelyezéssel írnoikká nevezte ki.

Az apatini járásbírósköréből. *Eperjessy* Béla dr. a zombori kir. törvényszék elnöke e héten értesítette az apatini kir. járásbíróskört, hogy az igazságügyminiszter az apatini bíróságnál rendszeresített három járásbírói állás közül *Decleva* Béla volt kir. járásbíró, hivatalfő elhalálozásával megüresedett egy járásbírói állást creált a mely utóbbira a pályázatot — mely október hó 6-án jár le, már ki is írták. Egyben ezen rendelettel a járásbíróskör vezetőjévé dr. *Margittay* Valér ottani járásbíró nevezte ki, aki hivatalát e minőségben már el is fogadta.

Utcai támadás. *Pátrik* Béla és *Dér* Pál csantavéri lakosok — mint levelezőnk írja — régi haragosok voltak. Szept. hó 17-én délután az utcán összejöttek és verekedni kezdtek. *Dér* Pál *Pátrik*ot kapával úgy megütötte, hogy az súlyos sérülésével hosszúideig nyomhatja az ágyat. A támadó ellen a büntényítő eljárás megindult.

Nagy tűz Óbecsén. Óbecsén e hó 25-én kigyuladt a *Freund*-féle gőzfűrészgár és gőzmalom. A nagyszabású épület rövid idő alatt teljesen leégett. A kár meghaladja a 400,000 koronát. A gyár 250 munkása munka nélkül maradt.

Topolyaiak vendégszereplése Cservenkán. Cservenkán a napokban egy éjjel tizenkét helyen törtek be. Mindenütt a ruhaneműeket és élelmicikkeket vitték. A tolvajokat Topolyán fogták el.

Végzetes kocsizás. Ikrás József 62 éves pacséri fuvarost — mint levelezőnk írja — rokona, Ikrás Lészia ottani lakos szeptember 27-én fuvarba fogadta, hogy Ószivácson betegen fekvő feleségét meglátogassa. Vele ment Ikrás Iliáné és Ikrás Vató 6 éves leánya. Utközben, Gyulafalván a kútnál megállt a fuvaros, hogy a lovakat itassa; de ezek valamitől megijedtek és a lovakat tartó Ikrás Jovót magukkal rántva, örült sebességgel vágattak a kocsival, amelyen Ikrás Lészia és Vató ültek. A veszedelmes helyzetben levő kocsist egy darabig vonszolták a lovak, majd a földre vágták és elűtötték. A lovak a kocsival Gyulafalvára vágattak, ahol elfogták. A szerencsétlen kocsist a közeli házba szállították és ott véres sebeivel az előkerített kocsira tették és Pacsérára szállították; de utközben meghalt. A kocsin lévőeknek csodálatosképen semmi bajuk sem lett. A szerencsétlen embernek 7 oldalbordája törött el és így belső elvérzés következtében halt meg.

Talált 100 korona. Szilbács község indóházában szeptember 25-én reggel egy összesodort imakönyvben földön felevve találta Mirosovlyev Joza vasuti őr egy 100 koronás bankjegyet. — Öröme nem soká tartott, mert azt Horváth György állomásvezető kiadó tőle átvette és az illetékes hatóságnak beszolgáltatta.

Fizetésektelenségek Ujvidéken. Peller József ujvidéki bőrkereskedő fizetésektelentlett. 15.000 koronával tartozik, ezzel szemben csak 4000 koronára rug a követelése. Hitelezőinek 30%-ot ajánl, amit aligha fogadnak el.

Kovács S. rövidáru kereskedő is fizetésektelent. Egyezsége törekszik s 50%-ot ajánl.

A Bácsmezei Irodalmi Társulat október 8-án d. u. 6 órakor Zomborban, a Casino tanácstermében választmányi ülést tart.

Két új hirlap Apatinban. Apatinban, ahol eddig két német lap teljesítette a hirszolgálatot, vasárnap megjelent az »Apatini Új Lap« első száma. Szerkeszti és kiadja Szovadil nyomdatulajdonos. A napokban a második magyar lap fog megjelenni, »Szabadság« címmel. Ez utóbbi Gász Máttyás nyomdatulajdonos lesz a szerkesztőkiadója. Szovadil kiadásában jelenik meg a »Bácskaer Zeitung«, Gász kiadásában pedig a »Bács-Bodrogher Zeitung.« Apatinban tehát négy újság lesz. Éppen elég.

Afrikában lakó bácskai jótékonyasága. Flasch Ferenc palánki illetőségű cairói lakos 1200 koronát küldött Hipp Dezső főszolgabírnak, hogy azt a palánkai szegények közt ossza ki.

A jószívű gyilkos. Trality Milivoj moholi lakos gyilkosságért 8 évi fegyházat ült. Most újabban 4 havi börtönt kellett volna elszervevnie egy kis bicskázásért. Mielőtt azonban a hüvösre vonult be, gondoskodni akart családjáról, nehogy távolléte alatt nyomorogjon. E végből a múlt éjjelen egyikén betört Beck Miksa moholi gabonakereskedő magtárába. Munkája közben azonban észrevették s elfogták.

Az Országos Háziiparszövetség a napokban alakult meg. Fernbach Károlyné urnőt az egyik szakosztály alelnökévé, gróf Széchenyi Emilné és gróf Teleki Árvédné urnókat pedig az igazgatóságba választották be.

A bács-tiszavidéki r. k. tanítóegylet ma, csütörtökön, Marion Máttyás magyarkanizsai apátplébános elnöklésével Adán választmányi ülést tartott.

Letartóztatott adai asszony. Az adai illetőségű Mészáros Györgyné szül. Csillag Viktoria múlt szombaton délután Mohácson Schlachter János apatini tölgyfahajótulajdonossal találkozott, kit már előzőleg ismert. Beszélgetés közben az alatt az ürügy alatt, hogy az éjjeli személyhajóval Bajára akar utazni és hogy ne kelljen addig valamelyik vendéglőben megszállania, arra kérte Schlachtert, engedje meg, hogy a személyhajóban való beszélésig az ő tölgyfahajóján tartózkodjék. Schlachter ebbe beleegyezvén, együtt mentek ennek hajójába. Közben a hajótulajdonosnak a földézetten dolga lévén, Mészárosné a hajószobában levő asztal bezárt fiókját — az asztallap fölemelése útján — fölnyitotta s az abban levő 3 darab 100 koronás bankjegyből egyet magához vett. Midőn Schlachter ismét bejött a szobába, Mészárosné azt hazudván neki, hogy megjött a férje azt megfölkeresni, eltávozott a hajóról. Schlachternek gyanus lévén az asszonynak hirtelen távozása, megnézte a pénzt és megdöbbenve vette észre, hogy abból egy 100 koronás bankó hiányzik. Azonnal jelentést

tett a csendőrségnél, mely az asszonyt a Duna-gőzhajózási Társaság hajóállomásán matrózok társaságában megtalálta. A tolvaj nőt bekisérték ugyan, de hogy a gyanút magáról elhárítsa, utközben eldobta a pénzt. De ez mitsem használt neki, mert a pénzt megtalálták, őt pedig átadták a járásbírósnak, mely kihallgatása után a pécsi kir. ügyészséghez kísértette.

Névváltóztatások. Dr. Weitzenfeld Felix szabadkai lakos Vajdára, Róka József doroszlói lakos és gyermekei Sugarra, Neugebauer János adai lakos Csernaira váltóztaták nevüket.

A topolya-kishegyesi vasuti szerencsétlenség. Annak idején megirtuk, hogy 1907. május hó 7-én este a 907. sz. tehervonat a Topolya-Kishegyes között levő 140. sz. őrház melletti sorompónál Kovács Némedi Jánost és Fodor Pált, kik kocsin mentek Popolyára, elűtötte. Ekkor mindketten életüket veszítették. A vizsgálat kiderítette, hogy Sinka Lukács pályadó elmulasztotta a sorompót lezárni; az áthaladó kocsinülők nem látták a vonat érkezését és így megtörtént a szerencsétlenség. A szabadkai kir. törvényszék, mint büntető bíróság, Sinkát gondatlansága miatt 6 hónapi fogházra, 50 korona pénzbüntetésre, az összes költségek megtérítésére és özv. Fodor Pálné részére 110 korona temetési költség megtérítésére ítélte. A szegedi ítélőtábla az ítéletet 1 évi fogházra és szolgálatából való elmozdításra változtatta át. Ezen ítélet ellen a közzvédő és vádlott semmisségi panaszt emelt, de a Curia a II. foku ítéletet teljes terjedelmében helybenhagyta.

Utépítések. A zombori magy. kir. állam-építészeti hivatal szeptember 22-én árlejtést tartott az alább jelzett utépítési munkálatok vállalatba adására. Ajánlatot tettek: Geiringer Károly (Budapest) az ujvidék-szegedi th. ut 113.710—121.751 km. szakaszának 108.079 korona 09 fillérel előirányzott kiépítésére 102.332.20 koronával, Hofbauer és Lehner (Budapest) ugyanezen munkára, valamint ugyanezen ut 94.650—104.933 km. szakaszának 155.188.32 koronával engedélyezett kiépítésére összesen 227.946.71 kor., Frank J. és társa (Eszék) 204.741.70 kor., Roheim Károly és fiai (Zombor) 192.928.10 koronával; a bács-zsabya-titeli törvhat. ut 89—94.840 és 95.450—106.532 km. szakaszának 214.075.42 koronával engedélyezett építésére pedig: Hofbauer és Lehner 226.822.86 kor., Guttmann és Frank (Ujvidék) 198.094.35 K, Frank J. és tsa 194.662.79 kor., Roheim Károly és fiai 184.424.73 koronával pályáztak. Az ajánlatok fölött a kereskedelemügyi miniszter fog dönteni.

Uj cégek. Bácsmezejében újabban eme cégalakulások történtek:

Szabadka, Donáth S. és fia gabonakereskedők. (Tulajdonosok Donáth Salamon és Donáth Arnold.)

Szabadka, Lövinger, Krishaber és Spitzer festék- és gyarmatáru-nagykereskedők. (Tulajdonosok Lövinger Dávid, Krishaber Ármán és Spitzer Sándor.)

Szabadka, Farkas J. fűszerkereskedés. (Tulajdonosok Rukavina Nándor és Werner Rezső.)

Ujverbász, Schneider Pál és Wohl S. H. fakereskedők. (Tulajdonosok Schneider Pál és Wohl Ferencné.)

Szilágyi, Szilágyi kosárfonók termelő szövetkezte. (Igazgatósági-tagok: Kórsós József, Keszeg Ferenc, Futó József, Finta Imre, Hallai József, Trenka Mihály, Varnyu József és Mészáros Máttyás.)

Szabadka, Szent Antal nyomda- és irodalmi vállalat (A régi céget törölték s a mostanit bejegyezték. Bejegyezték továbbá Vidákovits, Manuzsich és Benedek cégjegyzési jogosultságát.

Palánka, Masszing Józsefné szíjgyártó.

Zombor, Dalcsev és Jelásics rövidáru és juhturókereskedők.

A szabadkai Petőfi Asztaltársaság. A Petőfi Asztaltársaság folyó évi szeptember hó 27-én délután három órakor tartotta első évi rendes közgyűlését a saját helyiségében. A közgyűlésen, a melyen a tagok nagy számban jelentek meg, ifj. Kelemen János elnököt, aki igen szép megnyitói beszédben vázolta a Petőfi Asztaltársaság belső életét és működését. Utánna dr. Rengyel János olvasta fel az általa szerkesztett évi jelentést, a mely száraz adatok felsorolása mellett is igen érdekes volt s hű képét adta a rohamosan fejlődő Asztaltársaság eredményteljes működésének. Ezután a pénztárnoki jelentés következett, a mely szerint örömmel konstatáltatt, hogy az Asztaltársaság alig egy évi fennállása óta közel 300 korona vagyona van, pedig 41 korona 10 fillért a szabadkai Kossuth szobor alapra és 41 kor. 10 fillért a szabadkai Erzsébet szobor alap javára adományozott. A jelentések tudomásul vétele után ifj. Kelemen János elnök az egész tisztikar nevében lemondott. Erre Lakner János, az Orsz. Vasuti

Szövetség kerületi elnöke indítványára a közgyűlés jegyzőkönyvi köszönetet szavazott a tisztikarnak. Ezután megejtettek az új választások. Megválasztottak elnöknek ifj. Kelemen János, alelnököknek Antunovics János és Hubay Dezső. Titkár Rengyel János, jegyző Vukov Ferenc, ügyész dr. Veréb Gyula. Ellenőrök Antunovics Albert és Keller József, háznagy Filoy Jenő, választmány Biliczki István, Déri Ferenc, Gaál J. Illgen J., Kiss Juhász Imre, Lakner János, Langer J., Muics István, Oláh Ágoston, Rácz József, Rosenfeld Ármán, Sipos Dezső, Sztipics Lázár (Antalfi), Schreiber Dávid, Takács István, Vojnich H. Jakab, Vojnics Z. József, Vadász Árpád, Vukov Tamás. Póttagok: Bajza János, Bleszics Máté, Diesser Lajos, Garay Máttyás, Kiss Gyula, Matkovics Lázár, Piller Károly, Sámy László.

A baja-szabadkai h. é. vasut vonalvezetésének irányáról Baja város a közgyűlésnek kívánsága szerint a napokban kapott felvilágosítást. E szerint az engedélyes dr. Pertics Kálmán és Horváth János vállalkozók úgy tervezik, hogy a keskenyvágányu vasut Szabadkáról kiindulva Kunbaja, Almásiszőlők, Bácsalmás, Mátételke, Tatabáza, Felsőszentiván és Csávoly érintésével befutna a bajai máv. állomásra s innen a Bezeredy-utcán, Vásár-téren, Flórián-utcán és a Posványoson át a Dunáig, illetve a Sugovica torkolatáig menne. A Dunaparton a végállomást akként tervezik, hogy a Sugovicának a Dunába torkolása előtt a Sugovicán rakodó hidat építsenek, mely a vízi forgalomnak a vasutra való terelését követitené.

A titel-torontáli vasut. Gfrerer, Schoch és Grossmann budapesti építési vállalkozó cégnek, a bácsbodrog vármegyei h. é. vasut óbecse-ujvidék-titeli vonalának Tittel állomástól a Tisza folyó áthidalásával Rudolfsnád, Perlasz, Román-écska, Németécska és Felsőmuzsla községek határain át a szeged-nagykikinda-nagybecskerek h. é. vasut Nagybecskerek állomásig vezetendő szabványos nyomtávu gőzmozdonyu h. é. vasutvonalra adott előmunkálati engedélyt a kereskedelemügyi miniszter meghosszabbította.

A vasárnapi munkaszünet érdekében.

Az OMKE ujvidéki gócpontja a következő felhívást intézte Magyarország összes társkerületeihez: »Az ipari munkának vasárnapi és ünnepi szüneteléséről« szóló új törvényjavaslat előadói tervezete f. 23-án tartott gyűlésünkön behatóan tárgyalván, nagy szótöbbséggel ama határozat hozatott, hogy indítsunk ezen javaslattal szemben országos mozgalmat a teljes, szakmákülömbökre való tekintet nélkül vasárnapi munkaszünet behozatala érdekében. Nem tárgyaljuk e helyen ezen tervezet számos sérelmes, a kereskedőket zaklató részleteit, csupán csak a II. és 13 §-okra utalunk mint olyanokra, melyek a kereskedők, nemkülönben azok alkalmazottainak amugy is a minimumra szabott pihenési és üdülési idejét teljesen megnyirbálják s a munkaadóktól, az alkalmazottaknak esetleges vasárnapi munkájukért nyújtandó kárpótlásokért súlyos anyagi áldozatot kívánnak. Türelmetlen állapot az, hogy egyedül a kereskedő, ki éjjel nappal testi és szellemi küzdelemre van utalva, kiszolgáltatásuk a fogyasztóközönség kényelemszeretetének. Hat napi, testet és lelket egyaránt megerőltető nehéz munka után, ráfér a kereskedőre is egy teljes napi pihenő. A városi fogyasztó közönség nagy része megszokta már szükségletét hétköznapon fedezni, a hátralevő kis töredék pedig rövidesen beleéli magát új helyzetébe. A vidéki fogyasztó közönség, mely főleg azért fedezi szükségletét a városban, mivel tudja, hogy azt ott jobban, szebben és olcsóbban teheti, eljön hétköznap is, ha tudja hogy vasárnap sehol sem állanak rendelkezésére. Közismert dolog egyébként, hogy a vidéki mezőgazda, csak terményeinek értékesítése után végzi bevásárlásait s miután terményeit csak hétköznapon a heti piacok alkalmával értékesítheti legjobban, a bevásárlásait is csak ekkor fogja eszközölni. A tervezett javaslat eredeti formájában csak a falusi kereskedő érdekeit szolgálja, mert ott a lanyha ellenőrzés, nemkülönben a feljelentés esetleges következményeitől (bosszu) való félelem lehetővé tenné azt, hogy sokan még déli 12 óra után is nyitva tartanák üzleteiket. A teljes vasárnapi munkaszünet behozatalával egyforma jogok és kötelezettségek mellett, egyetlen egy kereskedő sem fog károsodni. Végül nem hagyható említés nélkül az sem, hogy a teljes vasárnapi munkaszünet az alkalmazottak érdekében is kívánatos volna, mert munkatársaink ezreinek adott kellő és jóléti pihenő erejük és munkakedvük emelésével megtermi busásan gyümölcsét. Amennyiben t. Társkerület osztaná álláspontunkat, úgy kérjük hasonló értelemben a központban véleményét nyilvánítani, valamint velünk egyidejűleg tudatni, nem-e tartaná szükségesnek az ügy érdekében egy országos mozgalom indítását, mely mozgalom támogatására a kereskedelmi és iparkamarák megkérendők. Kartársi üdvözléssel Kron Károly elnök, Berger Arnold titkár.

Az ipartörvénytervezet tárgyalása.

— Jelentés a »Bácsmegeye« részére. —

Szeged, 1908. szept. 28.

A szegedi kereskedelmi és iparkamara kerületi értekezlete e hó 20., 21. és 22. napjain behatóan tárgyalta az új ipartörvénytervezetet, mely alkalommal a kerület kereskedelmi és ipari érdekeltsége körében kialakult egyértelmű vélemény rövid kivonata a következő:

A tervezet rendkívüli nagy terjedelmű, oly annyira, hogy kezelése ebben az alakjában nagyon nehézkes lenne annál is inkább, mert megállapításai sok helyütt kevésbé szabatosak és ellentmondók is.

Az egyébként nagyszabású és kiváló gondolat készített munkálatnak különösen a szorosan vett ipari rendszertől és az iparoktatásról szóló része tekinthető sikerültnek. Ezek a közel jövőben megvalósíthatók is volnának az érdekeltség által kívánt igazán figyelmet érdemlő javításokkal, a többi rész azonban nevezetesen a munkásvédelemről, a munkásviszonyokról és békéltetésről szóló részek, annyi kiforratlan és kipróbálatlan új gondolatot és eszmét tartalmaznak, hogy iparunk veszélyeztetése nélkül ezek életbeléptetéséről ez időszertől gondolni sem lehet.

Kívánatosnak mondta ki ezért a kerületi értekezlet, hogy a reform ne egy törvény keretében oldassék meg, hanem egyelőre sürgősen az ipari rendszert és az iparoktatás reformáltatásáért és ennek keretében a munkásoknak a munkaviszony szabályozásával elérni kívánt védelme, tisztán azon korlátokig terjesztessék ki, melyet kisiparunk teherviselési képessége elbírt és amely a létező szokásoknak, mint a békés együttműködés alapjainak gyökeres és indokolatlan felforgatásával nem jár. A további reformok azután a munkásvédelemről szóló és főképp a gyáripart érdeklő 1893: XVIII. t. c. kibővítésével volna kellő megfontolás és a viszonyoknak beható mérlegelése útján keresztülvihető. Evégből természetesen a tervezet ez utóbb említett részének tárgyalása elodázandó lenne.

Az ipari rendszert körében a képesítéshez kötött iparoknál szigorítandók munkakönyveknek és iparigazolványoknak megfelelő előképzettség nélkül való kiadásának feltételei, módosítandók volnának a tervezet azon intézkedései, melyek a megrendelésgyűjtés, házalás és vándoripar üzése körül, nemkülönben a végeladások tartása terén még az eddiginél is nagyobb szabadságot kívánnak biztosítani. Okvetlenül kiűszöbölendő az a terv is, mely a börtönben szerzett hiányos gyakorlatot az önálló iparüzés jogforrásául kívánja tenni.

A kereskedelem bizonyos ágaiban megfelelő iskolai képzettség, esetleg a tanoncvizsga legyen a képesítés minimuma. A tanoncok iskolai oktatásánál heti 8 órai tanidőből egy órai kötelező vallástani tanórát rendszeresítsék és a tanoncvizsgáló bizottság tagjai csupán munkaadók legyenek.

A munkaviszony rendezése csupán meghonosítani kívánt kicsinyes gyámkodást kiküszöbölve, rövidebben, világosabban és szabatosabban állapíttassanak meg a követendő jogelvek, melyek a létező szokásokhoz simuljanak és oktanul ne zúdítsák a surlódási alkalmak tömegét az ipari életre. A tanoncok, fiatal munkások, női munkások és felnőtt alkalmazottak munkaideje a lehetőségig összhangba hozassék, nehogy emiatt képtelen helyzet álljon elő a munkarend megállapításánál, mely a termelést a nemzetközi versenyviszonyok közt oktanul hátráltassa.

A fontosabb teendővel megbízott ipari és kereskedelmi alkalmazottak, valamint a magán-tisztviselők szolgálati viszonya, külön törvényben, tisztább jóakarattal és a viszonyok kellő figyelembe vételével szabályoztassék olyképp, hogy a gyári munkások védelmére szánt intézkedések általánosítása e téren zavart ne okozzon, az alkalmazottak részére biztosítani kívánt jogok reálisak és a gyakorlati élettől számolók legyenek, nem pedig amint tervezetlik, hogy a lehetőségénél túlmenő kedvezmények az egynapos szolgálati mulasztásba drákói szigorral való bekapaszkodás útján megsemmisülhetnek.

Az ipari szervezetek autonómiaja legyen igaz és őszinte működési körét homályos korlátozások és a hatósági beavatkozás egész tömege ne hátráltassa. Azon esetekben, midőn kihágások fölött önkormányzati szervek (testületek) ítélnék, a fokozatos felelősség elbírálása a kamarák, illetőleg a minisztérium kebelében szerzendő ítélt tanács jogkörébe utaltassék.

A kollektív munkaszerződések érvényének erőszakos protegálása helyett az egész tervezetnek annak a gondolatnak az érvényesülése vonuljon végig, hogy ezzel csak a szerződésben tényleg szereplő feleket kötelezi le.

A munkaközvetítések és kizárások esetén követendő békéltetési eljárás szabályai is egyszerűsítést kívánnak valamint azok az intézkedések is, melyek a tervezet szerint 10—12 féle iparhatóság, bíróság, választmány és egyéb szervekhez kívánják utalni az előforduló ipari adminisztrációs, békéltető, kihágási és egyéb ügyeket.

KÖZGAZDASÁG.

Egy bácskai ifju találmánya.

Szaich Ernő III. éves joghallgató, Szaich Gyula kátyi jegyző fia, ki két éven át a gazdasági akadémiát is hallgatta — mint levelezőnk írja — a folyó évben a vakáció alatt egy maga által feltalált költségépet készített, amely az első kísérletnél már a várakozáson felül bevált és meglepő eredményt mutatott föl, amennyiben az elhelyezett 200 darab tyuktojásból a 20-ik napon a fele kikelt. Ez a meglepő siker bizonyára arra fogja indítani a mezőgazdaságot irányító férfiakat, hogy a zseniális fiatalember uttörő találmányával behatóan foglalkozzanak.

A Máv. a gyümölcsértékesítés ellen.

Hogy a kereskedelmi kormány milyen közömbösen nézi a magyar gyümölcsstermelés fejlődését és hogy minő bűnös mulasztásokkal gördít akadály a gyümölcs értékesítése elé, ékesen bizonyítja a »Doroszati Lapok« legutóbbi számába megjelent eme közlemény:

Hónapokkal ezelőtt tudvalevő volt, hogy az országszerte örvendtesen bő gyümölcs- és szőlőtermés folytán sokkal nagyobb gyümölcsszállítás lesz mint az előző években.

Ezt bizonyára a MÁV. igazgatója is tudta, de nem készült elő, hogy a szállításokat győzze kocsikkal és berendezésekkel; kiváltképpen az utóbbiról nem lett gondoskodva, fényes bizonyossága ennek az, hogy a friss gyümölcsöt már sertés kocsikban is szállítják, más kocsikhoz pedig ha a kereskedő maga nem ad deszkákat, olyan deszkákból is csinálnak polcotokat aminőket »rinfusa« gabonaszállításokhoz szoktak használni, de jaj azoknak a kereskedőknek, akik ilyeneket használnak, mert mire a rendeltetési helyre ér a gyümölcs, a polcok össze omlanak, a kosarak pedig halomra torlódnak!

Lehet ilyen szállítási berendezések mellett gyümölcskereskedelmet létrehozni, fejleszteni?

Hát már odajutottunk, hogy büzös sertés-kocsikban legyünk kénytelenek gyümölcsstermésünket piacra vinni? Kitéve nemcsak büznek, hanem alapos megdézsmálásnak, amiért a szavattosságot ránk tukmálják!

Az államasuti beruházási több száz millióból nem telik a MÁV.-nak valamely s aránylag csekélyke összeg egy berendezkedni a gyümölcsszállításához, hogy a termelők s kereskedők ki-elégíttessenek?

Országos közgazdasági érdekek — szóval az állam érdekei is szorosan fűződnek ahhoz, hogy a friss gyümölcsöt és csemegeszőlőt külföldön is értékesíthessük. El lehet e képzelni, hogy sertés-kocsikban és összetákoltt vaggon-berendezésekkel szállított gyümölcs és csemegeszőlővel külföldi piacokon megjelenhessünk? Nem, mert eltekintve attól, hogy biztos veszteségnek néznénk elébe, még kompromittálnok és nevetségessé tennők magunkat, szállítványainktól pedig nemcsak undorral fordulnának el a külföldön, hanem a sertés-kocsikban szállítottat mint ragályterjesztőt képesek lennének meg is semmisíteni.

Ha a kereskedelmi kormánynak vagy talán inkább a MÁV.-nak kicsinyesség a gyümölcsforgalom és kereskedelem ügyével foglalkozni, legalább a földmívelésügyi kormány lépjen közbe és hasson oda, hogy ha már termelünk és támogatásával termelést fejlesztjük, termésünk pedig a Gondviselés jóvoltából sikerül, értékesíthessük is, csinálhassunk gyümölcs forgalmat és üzleteket itthon is, de kiváltképpen a külföldön.

A jó fejés hatása. Egy Hamburg közelében élő földbirtokos, aki teheneinek (21 fehének és azok borjainak) ápolását egy svájci emberre bízta, akinek bölcsője tényleg az Alpések alján ringott, a jó fejésnek a téhen tejszolgalmányára való hatásáról a következőket írja: Az én emberem már az első napon 15 liternyi tejfölletet ért el, amely később majdnem a kétszeresre fokozódott. Hogy ez főként a fejésben való teljes jártasságnak tulajdonítható, amellet szól az a körülmény, hogy egy napon, amelyen távol volt, 20 literrel kevesebbet fejtek, mint amennyi az előbbi nap átlaga volt. Amellet a fejést a legrovidebb idő alatt játszva végzi el, oly módon, hogy az az állatra nézve jótétemény; még a nyugtalan tehének is már az első alkalommal csendesen állanak. Az állatok kezelése tekintet-

ben is kitűnően vált be; minden csendben történik, úgy hogy azt lehet mondani, hogy az állatokkal barátságos viszonyban van.

A bácsmegeyi piaci árak. A bácsmegeyi terménypiacokon csökkenőben van a forgalom, mert a gazdaközönség a kukoricatöréssel és szántással van elfoglalva. A gyenge hozatal folytán az árak budapesti paritáson felül állanak.

Bajai árak: buza 22—22.50 kor.; rozs 17.50—18 kor.; zab 14.50—15 kor.; tengeri (6) 16—16.50 kor.; burgonya 6 korona.

A kukorica-termés emelése műtrágyákkal. Az istállótrágyát csak jelentékeny adag műtrágyával pótolhatjuk, mert a kukorica nagyon sok táplálékot igényel diszlekcor. Jó kukoricatermés kimerít egy magyar holdból 80—90 kg. kálit, 20—30 kg. foszforsavat és 45—70 kg. nitrogént. Ehhez képest kell vetni magyar holdanként és pedig koncentrált kén-savas káliból, 200 kg.-ot, szuperfoszfátból 200 kg.-ot és kén-savas ammóniából 150—180 kg.-ot. A trágya költséges de az eredmény nem marad el. S a kész mivelés a jó és rossz földön ugyanaz, nem célszerű a kukoricát oly helyzetbe hozni, ahol nem találja meg létfeltételeit. Ami az elszórás idejét illeti, arra a tavaszi szántás előtt levő idő alkalmas. Ez a műtrágya kihat erőteljesen a reakövetkező kalászosra is.

Szerkesztői üzenetek.

»Magyar szív.« Aki romlott, mindenütt egy t-vel, váll, állat pedig egy l-lel írja, annak nem szabad tárcírára gondolnia.

P. J., Szilágyi. Mi egyszerre küldjük valamennyit, tehát érthetetlen előttünk az oka. Majd utánajárunk a dolgnak és megüzenjük.

W. Zoltán. Köszönjük. Annak idején fölhasználtuk.

G. B., Szabadka. Átadtuk T. B.-nak, aki ez ügyben el fog járni.

B. Á., Mélykut. Még nem volt fönt; tehát nem intézkedhetünk.

S. Bajmok. A bajmoki plébánost azért választja Szabadka, mert ez a város kegyura Bajmoknak, ahol 4000 hold földje, nagyvendéglője stb. van.

»Bácsmegeye monografiája.« Küldje be nekünk; mi majd eljuttatjuk az illetőhöz. Sietni kell vele, nehogy kimaradjon abból a részből.

»Jobb időkét várók.« Mi is ennél jobbat.

T. M., Zombor. Néhány nap múlva.

S. B. Zenta. Jobb angol szövettől való kosztium (alj, derék és hosszú, terden aluli kabát) legalább 160—180 koronába kerül. Ime a számadás: 5 1/2 méter 140 cm. széles kék vagy fekete (ez most a divatszín) angol szövet á 10 kor. 55 kor.; 6 méter selyem kabát béls á 5 kor. 30 kor. díszítésre való csipke, paszománt és gombok, a legolcsóbb számítás szerint 25 kor.; szabás varrás 70 kor. Összesen tehát 180 korona. Olcsóbban is megvásárolható ugyan, de a szövet minősége és a kiállítás rovására.

R. T. Baja. Póstára tettük.

W. K-na. Rosszul cselekedett. Egyszerűen fölbontatlanul kellett volna visszaküldenie.

St. S-r. Ha feljön okvetlenül látogasson meg bennünket.

G. V. Szabadka. Nem kaptuk meg.

Mozsor községétől.

2306. sz.

1908.

Árlejtési hirdetmény.

Mozsor községe Bács-Bodrog vármegye törvényhatósági bizottságának jóváhagyásával, **gyalogjárdát** létesít,

Ezen járda 3105-45 négyszög méterje téglával laposan, 623-19 négyszög méterje pedig téglának élével rakandó ki.

Az előírányzott munkabér az anyaggal együtt 6537 korona 65 fillér.

A munka vállalatba adatik s ezért kiadása iránt az árlejtés **folyó évi október hó 13-án délelőtt 10 órára** ezennel kitézetik azzal, hogy a község házában tartatik meg.

A terv, költségvetés és a műszaki leírás a község házában hivatalos órák alatt megtekinthető.

Mozsor, 1908. szeptember 28. án.

Eremics Milán
jegyző.

Paga Emuhcko
bíró.

Makulatura.

Jó minőségű ujságpapíros
100 klgrként 10 korona
ab Budapest.

Cim a kiadóhivatalban: **Teréz-körut 2.**

Tisztasága **30.000** koronával
szavatoltatik.

A konyhában és házban

mindent, ami egyáltalában mosható és tisztítható, csakis

Schicht szarvasszappanával

tisztítsunk. E szappan évtizedeken át folytatott beható és lelkiismeretes tanulmányozásnak eredménye. Mosóereje rendkívüli, szavatolt tiszta és ment minden káros keveréktől. Gond nélkül használható tehát minden tisztítási célra, még ott is, hol közönséges szappan felmondja a szolgálatot vagy különös gondosság szükségeltetik.

MOLL-FÉLE SEIDLITZ-POR

Csak akkor valódiak, ha mindegyik doboz Moll A. védjegyét és aláírását tünteti fel.

A Moll A.-féle Seidlitz-porok tartós gyógyhatása a legmakacsabb gyomor- és altest-bántalmak, gyomorgörös és gyomorhív, rögzített székrekedés, májbántalom, vértolulás, aranyér és a legkülönbözőbb női betegségek ellen, e jeles házszernek évtizedek óta mindig nagyobb elterjedést szerzett.

Ára egy lepecsételt eredeti doboznak 2 kor.

Hamisítások törvényileg tenyítettnek.

MOLL-FÉLE SÓS-BORSZESZ

Csak akkor valódi, ha mindegyik üveg Moll A. védjegyét tünteti fel és „A Moll-féle sósborszesz” nevezetesen mint fájdalomcsillapító be-dörzsölési szer köszvény, csusz és a meghűlés egyéb következményeinél legis meretesebb népszerű.

Egy ónozott eredeti üveg ára 1 kor. 90 fill.

Moll-féle gyermekszappan.

Legfinomabb, egészen új módszer szerint készített gyermek és női szappan, a bőr gyökeres gondozására és ápolására úgy gyermekek, mint felnőttek számára.

Egy darab ára 40 fillér. Öt darabé 1 korona 80 fillér.

Minden darab gyermek-szappan Moll A.-féle védjeggyel van ellátva.

Fő-szétküldés:

Moll A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által
Bécs, I. Tuchlauben 9.

Vidéki megrendelések naponta posta-utánvét mellett teljesíthetnek. — A raktárakban tessék határozottan Moll A. aláírásával és védjeggyel ellátott készítményeket kérni

„A ZSIDÓ“

Mindenki, aki a zsidó vallásnak erkölcsi jelentősége iránt érdeklődik, vegye meg

dr. Flesch Ármin

mohácsi főrabbinak, „A ZSIDÓ“ című könyvét, melyet a „Bácsmege“ is ismertetett, s mely népszerű munkáról a legkiválóbb szakkörök a legnagyobb elismeréssel nyilatkoztak.

Kapható a szerzőnél és minden könyvkereskedésben.

Ára 5 korona.

Freystädtler Flóra emlékiratai!

Életem

Szerelmeim

Szenvedéseim

Irta: **Báró Splényné Freystädtler Flóra.**

Az ismert budapesti milliósleány megragadó közvelenséggel írta meg élettörténetét. Ez a könyv megható vallomása egy lángoló szenvedélyű asszonynak, de kiáltó vád is társadalmunk legelőkelőbbjei ellen, kik e szenvedélyt kihasználva, a néhány év előtt milliókkal bíró nőt a züllés útjára kergették.

A szerző arcképével díszített kötetet 2 K-ért küldi a

Kereskedelmi Reklámvállalat,

Budapest, VII., Kertész-utca 27. sz.

Utánvéttel 2 korona 50 fillér.

Kezelés előtt!

Kiefer János fogtechnikus Apatin.

Készít: műfogakat kautschukban úgy mint aranyban.

Speciálitás: Hid munka aranykoronákra erősítve.

Kezelés után!

FIGYELEM!

Aki bármilyen ingó vagy ingatlant eladni vagy bérbeadni, venni vagy bérbevenni szándékozik, valamint

pénzkölcsönt

felvenni és adósságokat konvertálni, továbbá magán egyénekről vagy cégekről és vállalatokról

hiteltudósítást (információt)

beszerezni, továbbá tűz-, jég-, élet- és

baleset biztosításokat

kötni,

hirdetéseket

hirlapok, folyóiratok és naptárakba feladni,

cimeket

iratni,

fuvarleveleket

díjtöbblet vagy késedelmi kártérítés megrekamlálása véget felülvizsgálatni kíván és végül

pénzbeszedéseket (inkasszót)

behajtani, az forduljon kizárólag:

az Általános Forgalmi és Hiteltudósító Iroda
törvénszerűleg bejegyzett céghez

VII. kör., Batthyány-utca, a gőztürdővel szemben.

(Tulajdonos: **Malusev Sándor.**)
ahol mindennemű megrendelés és megbízás a legbiztosabban és legszigorubb titoktartás mellett eszközöltetik.

Bácsmege földrajza.

Az elemi iskolai tanhatóságok, tantestületek, a tanító és könyvkereskedő urak figyelmét különösen felhívjuk az alábbi hirdetésünkre.

Felhívom a t. tanhatóságok és kartársaim figyelmét a **Bács Bodrog vármegyei elemi népiskolák III. osztálya számára, az új utasítás alapján irt**

földrajzomra,

melyet a nagym. Miniszter ur f. évi 54794. szám alatt engedélyezett. Felhívásomat azzal teszem közzé, hogy ez az **egyetlen engedélyezett földrajz**, mit t. kartársaim segédkönyvül használhatnak. Szives jóindulatukba ajánlom sok fáradsággal és költséggel kiállított tankönyvecskémet, melylyel legelső sorban is kartársaimon, illetve tanügyünkön kívántam segíteni.

Könyvem pazar kiállítású, 24 képpel van díszítve és nyomása tiszta. Egyszóval: külsőleg is a legjobb benyomást teszi a szemlélőre.

Ára a térképpel együtt 60 fillér. A megrendeléseket gyorsan és pontosan fogom eszközölni.

MEZEI MIHÁLY

községi tanító.

ZENTA.

„BÁCSMEGYE“

Lapvezér:

Latinovits Pál,

Bács-Bodrogvármegye ny. főispánja.

Felelős szerkesztő:

Pető Lajos.

A. BÁCSMEGYE

a 750.000 lelket számláló Bács-Bodrog megyének legelterjedtebb lapja. Előfizetői a megyei előkelő társadalom vezető tagjainak sorából kerülnek ki s így

hirdetések közlésére a legalkalmasabb sajtóorgánium.

A hirdetni kívánóknak készséggel mutatjuk meg előfizetőink hitelesített névjegyzékét.

Hirdetéseket csakis szolid, megbízható cégektől fogadunk el.

A. BÁCSMEGYE.

pártoktól és egyénektől teljesen független ujság s így hatalmi irányítástól, káros befolyástól menten, bátran és elszántan küzd mindama megyei közjavakért, melyek a nép politikai, társadalmi és gazdasági érdekeinek előmozdítását celozzák.

A. BÁCSMEGYE

vezércikkeit, irodalmi és egyéb közleményeit a lapvezéren és szerkesztőn kívül a megye legjobb tollu, kipróbált írói szolgáltatják.

A BÁCSMEGYÉ-

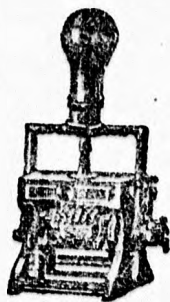
nek, a megye minden községében állandó, **rendes tudósítója** van s így minden eseményről hű, megbízható és kimerítő tudósítást közöl.

Mutatványszámot mindenkinek 4 hétig ingyen küldünk.

A. BÁCSMEGYE

szerkesztősége és kiadóhivatala **BUDAPEST, Teréz-körut 2. szám** alatt van.

HIVATALOS

bélyegzőket, pecsétnyomókat, keletbélyegzőt, számzógépeket és minden e szakba vágó munkát a legjutányosabban készít az

Első magyar ruggyanta bélyegzőgyár és intézet:

GEDULDIGER HUGÓ
vésnök

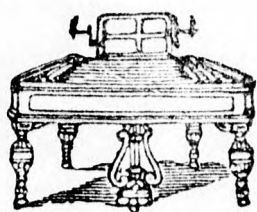

BUDAPEST,

VI. ker., Váci-körut 17. sz.

A Bácsmegeyi Gazdaszövetség szállítja.

Árjegyzék kívánatra ingyen.

HANGSZEREK.

KUDLIK ÁDÁM hangszerkészítő Szabadkán. (Alapított 1899.)

Ajánlja saját gyártmányu jó, erős hangu cimbalmaid, hegedűk, harmonikák, jó szabadkai tamburák stb. jutányos áráért.

Tisztelettel

Kudlik Ádám.

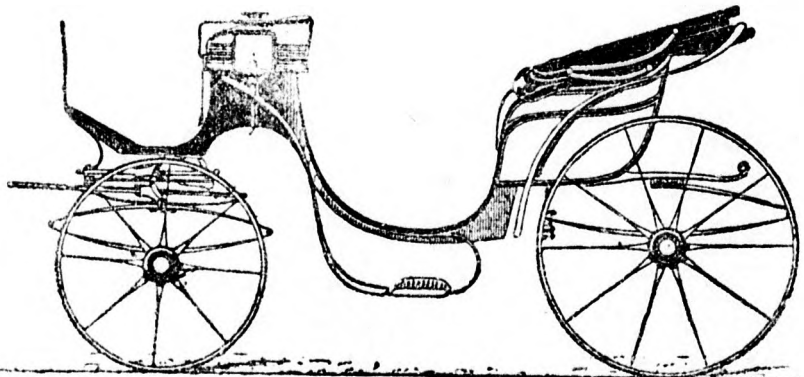

MÁRTON ISTVÁN

első alföldi tekeasztal-gyártó ipartelep

SZEGED,

Boldogasszony-sugárut 58. szám.

kocsigyártó és lópatkoló műhelyt

nyitottam. Vagyok bátor a t. c. közönség becses figyelmét felhívni, hogy ezelőtt Budapesten mint Bihari J. és testvére kocsigyártó cég társtulajdonosa 17 éven át önállóan működtem és készítményeink az 1896. évi országos kiállításon ki lettek tüntetve.

Az 1885. évben a Budapesti állatorvosi főiskolában a **patkolási** tanfolyamot sikerrel végeztem. Továbbá különösen ajánlom saját gyártmányu **gummi kerekeimet.**

Mindezek előrebocsájtása azon reményre jogosít, hogy e téren ugy a szakértelem, mint külsinra, a legmagasabb igényeknek megfelelni képes vagyok.

Régi kocsikat ujakra becserelek.

Képes árjegyzék ingyen.

Átalakításokat jutányosan készítek.

Magyarország legnagyobb és legelterjedtebb szőlészeti szaklapja a

Borászati Lapok

mely ujtvtől kezdve 40-ik évfolyamban hetenként jelenik meg igen bő és változatos tartalommal.

Ezen szaklap, mely nemcsak a magyar szőlészeti és borászati viszonyokat ismerteti, hanem legelőkelőbb figyelemmel kíséri a **külföldi tapasztalatokat**, újdonságokat, a francia, a német, olasz, osztrák stb. borászati irodalmat, minden kétséget kizárólag a **legsokoldalubb és leg-tartalmasabb szőlészeti ujság**, mely minden más külföldi vagy hazai szaklap olvasását egész fölöslegessé tesz.

A „Borászati Lapok“

„Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete“nek hivatalos közlönye.

A **Borászati Lapoknak a közgazdaság és a gyakorlati szőlőművelésnek és borászatnak** szentelt rovatai igen kimerítők, de különös súlyt helyez a **tudósításokra** is, amiben több mint száz tudósító dolgozik a lap szerkesztőségében.

Minden előfizető évenként legalább **egy nagy színes műmellékletet** kap, valamely magyar szőlőfaj hű képét, a mellett ingyen allapítja meg a szerkesztőség a beküldött tókereszekből vagy állatokból a **fellépett szőlőbetegséget** vagy **rovart** és az ellenük való védekezést és kimerítő választ ad minden hozzáintézett szakkérdésre.

Laptulajdonos:

Baross Károly örököse.

Felelős szerkesztő:

Dr. Druker Jenő.

A lap előfizetési ára:

1 évre **12** kor. 1/2 évre **6** kor. 1/4 évre **3** kor

Mutatványszámot három héten át szívesen küld a

BORÁSZATI LAPOK kiadóhivatala (Budapest, IX., ker., Üllői-ut 25. sz.)

Legujabb szerkezetű fordítható **tekeasztalok** jótállás és kedvező fizetési feltételek mellett. **Régi tekeasztalok** becsérélese méltányos áron. Teljes kávéházi berendezések, tekeasztalok átvonása és javítása. Raktáron tart **dákókat** és mindenféle kávéházi felszereléseket.

Rajzok és költségvetések ingyen.

BIHARI J

kocsigyártó Szabadkán.

Tisztelettel van szerencsém a t. címet értesíteni, hogy

SZABADKÁN

VIII., kör., 54 szám.

alatt, közvetlen a vasut állomás mellett, a mai kor igényeinek teljesen megfelelő